

Foto de la pàgina anterior: Imatge aèria del barri i els seus voltants l'any 2006, amb les obres del soterrament de la Granvia i la construcció de la Ciutat de la Justícia.
Font: Fons AVIC.

“De zona perifèrica a zona central”

1. Desenvolupament urbanístic

El segle XXI ha estat el de l'enllestiment del barri. La Plaça dels Veïns amb el local social i la transformació de la Plaça Cerdà s'havien finalitzat l'any 1999. Les diverses obres posteriors d'urbanització del barri, menors si les comparem amb les del passat, les comentarem més endavant, quan parlem de l'activitat veïnal.

I al voltant d'aquell any també van començar a ser habitats els nous blocs. Com ja vam comentar, el primer va ser el del Carrer de l'Arquitectura 12-18. El segon, fou el que tanca la Plaça dels Veïns per la part sud, amb l'adreça Carrer de l'Arquitectura 20-32. Té 7 escales amb 126 pisos en total.

L'últim, ha estat el que hi ha a l'extrem del barri, el de Carrer de l'Arquitectura 2-8. Hi ha un total de 120 pisos, habitats des del 2008. El primer i el darrer dels blocs “nous” mantenen l'alineament dels blocs anteriors, tal i com es van planificar l'any 1961.

—“Aquell era l'últim bloc del projecte inicial del barri. Es va començar fa 50 anys i es va finalitzar fa 10 anys. S'ha estat construït durant 40 anys en aquest barri. Aquest ja era al projecte inicial.

—És on hi havia la fàbrica de cartrons.”

Però si les transformacions del propi Granvia Sud van ser importants -passar de cinc a vuit blocs-, més importants encara han estat les que s'han produït als terrenys que envolten el barri. El que s'apuntava a la dècada del 1990 va esclatar a la del 2000: la Granvia havia esdevingut un dels principals eixos d'expansió econòmica i urbanística del país. Com deia la portada d'*El Griu* de juliol de 2002: “*El nostre entorn va creixent*”.

Per la banda de Barcelona, el tancament de la fàbrica Phillips, l'any 2005, va generar un espai aprofitat majoritàriament per fer blocs de pisos, però en el que també s'hi van ubicar equipaments, com ara la Biblioteca Francesc Candel (2006) o els Jardins dels Drets Humans (2007). Les instal·lacions de la Pirelli, a la vora de la Granvia i a tocar del Bloc C, foren substituïdes per un edifici de titularitat de l'Ajuntament de Barcelona, que acull habitatges tutelats per a gent gran i pisos per a joves, inaugurat l'any 2004.

L'espai entre Granvia Sud i els blocs de la SEAT també s'ha omplert d'habitatges. El procés no s'ha aturat: l'estiu de 2017 s'ha enllestit una gran promoció immobiliària contigua al barri. No només han aparegut blocs de pisos. El boom turístic barceloní ha portat diversos hotels a la zona.

La Granvia, l'edifici de la companyia d'assegurances i el centre comercial en construcció, l'any 2001.

122

L'any 2001, l'Ajuntament de l'Hospitalet, el Departament de Política Territorial i l'INCASOL van signar un conveni que va significar el tret de sortida de la radical transformació de la Granvia, que té com a motor principal la instal·lació de la Fira de Barcelona i com a conseqüència més visible les grans superfícies comercials i els gratacels de la Plaça Europa. Per facilitar les obres es va crear el Consorci per a la Reforma de la Granvia de l'Hospitalet.¹

Val a dir, que aquests projectes s'emmarcaven en l'anomenat Pla L'Hospitalet 2010, impulsat per l'alcalde Corbacho i presentat el 1996. Aquest pla significava tornar a les grans planificacions urbanístiques basades en la requalificació dels terrenys per poder construir i així canviar la ciutat. La majoria de les propostes es van portar a terme amb escassa oposició veïnal, i la zona es va deixar

en mans de les grans empreses i els "arquitectes estrella".

Aquest nou marc legal i econòmic ha provocat transformacions gegantines a l'Hospitalet. La Caserna de Lepant, fou enderrocada l'any 2000, i al seu emplaçament s'hi ha aixecat La Ciutat de la Justícia. És un conjunt de nou edificis, vestíbul i instal·lacions subterrànies, inaugurat entre 2008 i 2009. El disseny és del britànic David Chipperfield i l'estudi b720. La Ciutat de la Justícia acull la majoria dels jutjats de Barcelona i els de l'Hospitalet, així com diverses dependències judicials i un bloc d'habitatges.

Als seus peus hi és des de fa anys la boca de l'estació del metro Ildefons Cerdà de la Línia 10, que no s'ha inaugurat encara. Aquesta línia compartirà la major part del seu traçat amb la Línia 9, el tram inferior de la qual va ser inaugurat el febrer de 2016, amb una estació, Europa/Fira, a 650 m de Granvia Sud.

Tot i que les primeres instal·lacions de Fira de Barcelona a l'Hospitalet es remunten a l'any 1995, la gran ampliació dissenyada per l'arquitecte japonès Toyo Ito fou inaugurada el 2007. I aquell mateix any es va plantejar la creació de dos pavellons més, el que implicava l'enderrocament de les cases de les famílies que ja havien estat traslladades amb motiu de l'eliminació de Can Pi el 1996.

Les reunions d'afectats per aquests trasllats es feien a la seu de l'AVIC. Finalment, la ma-

1. <http://consorcigvhospitalet.com/web/>

*La Ciutat de la Justícia en construcció, l'any 2005.
Font: Fons AVIC.*

joria de les famílies afectades va acceptar els nous habitatges que se'ls van proporcionar al bloc del carrer Ciències 10-18 (amb 60 pisos) i les cases dels carrers de Mileva Maric i Hanna Arendt. El trasllat definitiu, si més no fins el moment, fou el 2009.²

2. https://elpais.com/diario/2009/09/21/catalunya/1253495244_850215.html i <http://www.plataformaarquitectura.cl/cl/02-211638/bloque-de-60-viviendas-locales-y-aparcamiento-onl-arquitectura>

—“Van demanar-ho i venien aquí a fer les reunions perquè no tenien on anar.

— A la Fira l'interessava solucionar el problema aquell i els afectats van saber negociar bé i crec que hi van sortir guanyant.

— Es van mantenir forts, van tenir enfrontaments forts, i jo crec que hi van sortir guanyant.

— Alguns al començament van agafar els diners i van marxar, i la Fira contenta perquè volia que marxessin tots.”

*La Granvia des de la Plaça Cerdà, l'any 2014. Al fons, els gratacels de la Plaça Europa.
Font: Fons CELH.*

Aquests edificis i els que s'havien construït a la banda barcelonina del Carrer de l'Arquitectura (on conserva el nom tradicional, Carretera del Prat) van trencar l'aïllament que patia el barri des del seu naixement. Per primera vegada els habitants de Granvia Sud tenien veïns només en creuar un carrer, estaven totalment integrats en el teixit urbà.

L'impacte de la Fira Gran Via al territori ha estat determinant, i els dies de màxima

afluència de visitants a algun dels seus esdeveniments són patits amb resignació pels habitants del barri. La proliferació d'hotels ha estat una altra de les conseqüències més visibles. Encara hem de veure si el turisme té efectes positius o negatius al barri.

—“Quan hi ha les macrofires el trànsit es col·lapsa, per la Granvia i el Carrer Ciències.

— En aquests moments, es nota.”

—“A la Ciutat de la Justícia, quan hi ha les manifestacions, sentim les trompetes.”

—“El que preocupa és que, com que hi ha els hotels i la Fira, això no acabi ple de pisos turístics.”

El que ha tingut un impacte extraordinari en la vida quotidiana del barri ha estat el centre comercial Gran Via 2, inaugurat l'octubre de 2002. Aquesta mena d'instal·lacions tenen un gran efecte sobre els hàbits de consum i oci, i tenir-ne un tan a la vora no podia deixar d'influir-hi molt i molt.

—“Des del punt de vista econòmic, on s'ha notat més és a Santa Eulàlia més que nosaltres, perquè nosaltres no teníem botiguetes aquí. Santa Eulàlia ha vist desaparèixer molt comerç de barri.

— Aquí ja fa molts anys que poca botiga hi ha.”

—“La gent que va al Gran Via 2 passa pel davant però no entra al barri.”

Tots aquests canvis a banda i banda de la Granvia van tenir una transformació equivalent a l'avinguda mateixa. A partir de 2003 van començar les obres del seu enfonsament i cobriment d'alguns dels seus trams, paral·lelament a les obres de la Plaça Europa. Les obres no van arribar a l'alçada del barri fins el 2006, i el cobriment del tram corresponent al barri fou objecte d'un altre conflicte, com veurem més endavant.³

3. http://territori.scot.cat/cat/notices/transformacio_urbana_de_la_gran_via_2003_493.php

2. Nous habitants

En els darrers anys s'han produït diferents fenòmens que han fet canviar considerablement la població del barri. El primer ha estat la reducció del contingent més gran del barri, el dels habitants dels primers cinc blocs. La primera raó d'aquesta reducció ha estat “l'inexorable pas del temps”. Les parelles joves que van arribar-hi al voltant de 1970 el 2010 tenen més de seixanta anys.

—“Als 60 pisos de les nostres escales hi havia 21 vídues. Això va fent com un formatge als pisos, i no penseu que s'hagin repoblat tots.”

—“La gent ha anat variant. Molta gent s'ha anat morint, els fills se n'han anat i han quedat molts pisos buits. I amb sort hi ha hagut gent que han comprat un pis i mantenen el pis. Però hi ha molts pisos que queden buits. Llavors s'ocupen aquests pisos.”

En segon terme, la bombolla immobiliària, a partir de 1998, va afavorir que moltes famílies es venguessin el pis per traslladar-se a les corones metropolitanes. L'augment dels preus va provocar que els fills i les filles dels habitants del barri no poguessin comprar-los i van haver de fer aquella mateixa migració.

—“Quan la bombolla immobiliària, alguns s'han venut el pis.

— En aquella època, amb els pisos nous, i amb les expectatives de Granvia 2 va

ser un moment que els pisos van pujar excepcionalment. Et donaven més del doble del que et donarien ara.”

—“L’anunci de que farien la Ciutat de la Justícia va propiciar l’encariment dels pisos.

— Vam passar d’una zona perifèrica a una zona central.

— Havien arribat a qualificar aquest barri com “la milla de oro”. A l’Ajuntament ens van dir això, “sou a la milla de oro”.

— Del Bloc A fins a cent milions de peles [600.000 €] es van arribar a pagar per un pis.

— Ara se n’ha venut un del mateix bloc per 250.000 €.”

D’altres famílies, que encara vivien de lloguer, es van estimar més comprar un pis en el moment i al lloc en el que van trobar l’oportunitat, i també van marxar. Recordem que l’única dada de població anterior de la que disposem ens deia que l’any 1981 Granvia Sud tenia 2.888 habitants. L’any 1998 va arribar al mínim, amb 2.108 habitants. Això vol dir que en aquells 17 anys la població havia disminuït en 780 persones, amb una mitjana de 46 cada any.

El segon fenomen demogràfic de l’etapa ha estat, com és evident, l’arribada de nous habitants als tres darrers blocs. L’any 2011 el barri va arribar a tenir un màxim de 2.927 habitants. Un creixement de 819 persones, un 39% respecte a 1998, és a dir, en 13 anys. Aquest va ser l’impacte demogràfic en el

barri dels tres blocs nous amb els seus més de 330 pisos. En total, el barri té en l’actualitat al voltant de 1.350 pisos.

Els dos primers blocs d’aquesta segona tongada oferien pisos d’un preu relativament alt en relació a la resta de la ciutat. Es repetia la situació de 40 anys enrere. Això va reforçar la situació social del barri, amb un nivell de renda més alt que la mitjana local, i fins i tot de l’àrea metropolitana. Segons les dades de 2001, la població del barri era dins de la categoria “classe mitjana-alta”, una situació que a l’Hospitalet només compartia amb la part més occidental de Santa Eulàlia i el nucli més antic del Centre. No hi havia cap zona de classe alta a la ciutat, i la resta de barris eren de classe mitjana-baixa i baixa.⁴

L’any 1995, un 6,5% de la població major de 12 anys de Granvia Sud tenia estudis superiors i un 13 % era analfabeta o no tenia cap titulació. L’any 1996, un 5% de la població major de 10 anys del conjunt de l’Hospitalet tenia estudis superiors i un 22,3% era analfabeta o sense estudis. Malgrat les diferències en la data i la població sobre la que es fa el càlcul, veiem que es confirma que el nivell social i professional del barri era una mica superior a la mitjana local. L’any 2015, la població major de 12 anys de Granvia Sud que tenia estudis superiors havia pujat fins a un 21,5%.⁵ S’observa clarament el segment so-

4. RUBIALES et al. , 2012.

5. Dades facilitades per Estadística de l’Ajuntament i anuaris estadístics de l’Hospitalet http://www.lh.cat/laciutat/265286_1.aspx?id=1

L'Antiga Carretera del Prat avui és un carrer del continu urbà entre Barcelona i l'Hospitalet, on es diu Carrer de l'Arquitectura. En aquesta imatge de 2009 veiem a l'esquerra l'últim dels blocs del barri.

127

cial al que pertanyen majoritàriament els ocupants dels nous blocs.

L'existència del nou local social va oferir la possibilitat de fer activitats que afavorissin la integració de la nova població a les entitats. Tanmateix, com ja s'ha comentat a l'apartat anterior, la relació entre els habitants dels blocs antics i nous és escassa i la incorporació dels segons en les entitats del barri, mínima.

—“Els diumenges es posaven taules de ping-pong per als nanos, es va començar a fer alguna obra de teatre.

— Es va donar una situació molt favorable, que no es va seguir, i és que a la Comissió de festes s'hi havia ajuntat tota la

gent jove del barri, parelles amb crios petits, i aquests van donar molta vida al local aquest, celebraven festes. Es van fer moltes coses i va ser una gran il·lusió tenir aquest local.”

—“*[Els veïns dels blocs nous]* Participació en la festa major, en l'Associació de Veïns... no els veus. No s'han integrat al barri perquè han vingut al barri quan ja estava fet. Només els veus quan hi ha la festa major. Costa molt, depèn de les circumstàncies de cadascú.”

—“El contacte amb els veïns del darrer bloc és zero.

— Fins i tot hi ha dificultat de comunicar-se amb ells. Hi ha uns porters, que no

deixen posar avisos. I són pisos de lloguer, on l'arrelament és menor.”

—“No hi ha massa relació amb els veïns que venien de Can Pi. Participen alguns quan hi ha la Festa Major, però és una feina pel futur.

— Participen més els del Bloc Habitat que és de Barcelona.

— Aquests participen més perquè surten i es troben a la Plaça del Repòs, venen a la Festa Major, els nanos venen a l'escola. Molts col·laboren econòmicament a la Festa Major.”

El tercer fenomen que ha provocat els canvis demogràfics ha estat el tercer episodi immigratori que ha tingut Catalunya en el darrer segle, en aquesta ocasió protagonitzat per persones procedents de fora d'Espanya. Als anys 1994-1997, la mitjana de població estrangera al barri era del 3,3%. A partir de 1998, es va començar a notar un increment important de la nova immigració, com a la ciutat i al país. El màxim de població de nacionalitat estrangera es va assolir entre els anys 2007 i 2011, amb una mitjana del 25% de la població del barri. Els efectes de la crisi han fet baixar aquesta proporció al 20% en el període 2012-2016. Ha estat una evolució força semblant a la mitjana de la ciutat.⁶

Si la integració en les activitats quotidianes i en les entitats del barri de les persones d'origen català dels blocs nous ha estat difícil, la

de les persones d'origen estranger, encara més. Ara per ara, sense que hi hagi conflictes, tampoc hi ha convivència i el que sí que hi trobem són recels. Com en molts d'altres barris, els diversos sectors de la població viuen al mateix espai, però com l'aigua i l'oli. Al taller, el punt de vista era el de les persones que van arribar als primers blocs. Més que en cap altre moment, trobem a faltar testimonis de les persones al·ludides.

La major part de les persones que arribaren de l'estranger, han anat al Bloc D, l'últim que es va construir dels antics, perquè tenia pisos més petits, sense balcó i, per tant, més econòmics. Ja en les dècades anteriors hi havia una diferència entre aquest bloc i els quatre restants. La proporció d'habitants d'aquest bloc que participaven a les activitats comunitàries del barri era menor que la dels altres quatre.

—“El barri està tenint una evolució de gent nova estrangera. Hi ha paquistanesos, hi ha sudamericans, marroquins...

— No hi ha convivència.”

—“Surten a la nit, a prendre la fresca, les dones, els nanos juguen a pilota a la nit, però durant el dia no els veus convivint amb ningú.

— A l'estiu quan ja no queda cap nano d'aquí, llavors veus els altres.”

—“Amb un cert arrelament, perquè seran paquistanesos però els seus fills van a l'escola.”

6. Id. nota anterior

Un quart fenomen és el de la ocupació il·legal de pisos buits. S'han donat casos molt puntuals i de diferents tipus, des de parelles que realment ho necessitaven fins a xarxes organitzades.

3. L'escola Frederic Mistral i l'AMPA

L'Escola Frederic Mistral va començar el segle amb només una línia i impartint ja l'Ensenyament Primari. Durant la dècada anterior s'havia anat abandonant l'EGB i s'havia implantat el nou sistema educatiu. La reducció demogràfica, especialment de nens i nenes d'edat escolar, es notava en la demanda de places. Significativament, l'arribada de noves famílies entre 1998 i 2002 va coincidir amb la pèrdua de la segona línia. Era una escola amb matrícula viva, amb incorporacions amb el curs començat, la qual cosa sol incrementar les dificultats en el procés d'aprenentatge.

La bona feina del conjunt de professionals de l'escola va fer que les possibles dificultats poguessin ser superades, i la qualitat en l'ensenyament no baixés. També hi va ajudar força la tasca constant de l'Associació de Mares i Pares d'Alumnes (AMPA). Anteriorment d'aquestes entitats se'n deien APA's, amb el masculí "pares" com genèric. Podem destacar la socialització dels llibres de text que van començar a organitzar en 2007.

L'any 2008, però, un grup d'alumnes de P3, majoritàriament de Santa Eulàlia, que no havien obtingut plaça on hi havien demanat,

*Des de l'Escola Frederic Mistral també es va lluitar contra les retallades en l'ensenyament públic. Fotografia de 2011.
Font: AMPA Frederic Mistral.*

129

van ser destinats al Frederic Mistral. D'aquesta manera es va recuperar la segona línia, que encara es conserva. La percepció actual de l'escola per part dels participants al taller és:

—“És l'escola del barri, però no sé si és l'alumnat del barri.”

L'escola, i el barri, va perdre la seva petita biblioteca. Les “sales de lectura” d'algunes escoles, que esdevenien biblioteques de barri fora d'horari escolar, foren un invent de l'alcalde Capdevila en la dècada de 1970 per pal·liar el dèficit d'aquesta mena d'equipa-

Rua del carnestoltes de 2012 del Districte III de l'Escola Frederic Mistral, amb el tema de la seguretat vial.

Font: AMPA Frederic Mistral.

130

ments culturals. La inauguració de la Biblioteca Francesc Candel ja va fer plantejar el tancament el 2006. La lluita conjunta d'AMPA i AVIC el va aturar. La inauguració de la Biblioteca de la Plaça Europa pujava a tres les biblioteques del districte i va precipitar el seu tancament l'any 2010, malgrat les signatures recollides.

Aquell any es va produir un canvi en la junta de l'AMPA, en la que van entrar mares i pares d'aquell grup procedent de Santa Eulàlia. El nou equip, encapçalat primer per Cristóbal Jaume Ortega i més tard per Ruben Caselles va mantenir i va impulsar noves activitats lúdiques, educatives i de suport a l'equip docent de l'escola.

Dos fets poden ser destacats. Per una banda, la participació de l'escola en activitats del dis-

tricte, com les rues de Carnestoltes o els concursos de dibuix de Sant Jordi. Es notava la procedència de part de les mares i pares de l'alumnat. En segon lloc, la lluita per retirar la uralita de l'edifici. Les escoles construïdes amb el Pla d'Urgència de la dècada de 1970, una desena a l'Hospitalet, tenen les cobertes d'aquest material nociu i deficiències estructurals importants. Alguns edificis ja han estat substituïts per d'altres de nous, com el proper Institut Bisbe Berenguer. En d'altres casos, mentre no es fa l'escola nova, s'han tret les teulades d'uralita. La insistència de l'AMPA va fer que això s'executés al Frederic Mistral entre 2016 i 2017.

Un costum que procedeix dels primers temps de l'escola és que cada promoció, quan marxa, planta un arbre d'una espècie diferent. Primer es feia a l'espai de la Plaça

del Repòs. A partir del moment en el que s'hi va fer el parc, vers 2006, la plantada de l'arbre es fa al pati de l'escola, amb la cerimònia que requereix l'ocasió, tot aprofitant que el pati que tenen és dels més grans de la ciutat. Així, cada promoció és coneguda amb el nom del seu arbre. A aquest "jardí botànic" s'ha sumat en els darrers temps un hort escolar.

Durant aquest temps l'escola i l'AMPA han estat implicades en algunes de les mobilitzacions ciutadanes de l'Hospitalet. Formen part de la plataforma "Padrins del riu", que vol divulgar i protegir el patrimoni natural relatiu al Llobregat. També han participat activament en la Xarxa Groga, que defensa l'ensenyament públic, especialment amenaçat en aquests temps de retallades.

4. Conflictes veïnals

L'AVIC va continuar amb les seves activitats socials i, fins i tot, en va recuperar alguna com el Concurs de Flors i Plantes. També va poder acollir, gràcies al nou local, representacions teatrals. La Vocalia de Dones organitzava tallers i activitats puntuals, com ara excursions i xerrades de temes d'actualitat. Per la seva banda, la Comissió de Festes desenvolupava un cicle festiu anual amb Carnestoltes, Sant Jordi, Festa Major, castanyada i Nadal. En algunes d'aquestes festes ambdues entitats col·laboraven, com ara fent activitats dins de la Festa Major, per la Marató de TV3, etc.

*Les participants en el taller de trencadís van decorar la sala gran del local social l'any 2003.
Font: Fons AVIC.*

Un cop acabades les obres de la Plaça Cerdà, es va enviar un dossier a l'Ajuntament amb la llista de problemes del barri i les deficiències observades a les obres teòricament finalitzades i les afectacions que s'hi havien provocat. Es continuava amb la tasca de fiscalització del desenvolupament urbanístic. Potser el tema més important d'aquell moment en aquest aspecte va ser la urbanització de la Plaça del Repòs. Finalment es va aconseguir l'única zona verda del barri el 2004.

En aquells moments, unes antigues pedres de molí que procedien de la fàbrica de Can

Dues imatges d'una manifestació de l'any 2003, al començament de la lluita pel cobriment de la Granvia.

Font: Fons AVIC.

Renom foren vistes en un solar proper. Recordem que Can Renom era una de les dues indústries que havien estat en el límit inferior del barri. La iniciativa d'alguns veïns, amb el suport de l'AVIC, i la resposta municipal van aconseguir el seu trasllat i la seva col·locació en el nou parc. D'aquesta manera, el barri va aconseguir el seu únic monument públic: un element de patrimoni industrial.

Tanmateix, a nivell intern hi havia problemes, alguns dels quals procedien del desacord de com s'havia fet la successió a la presidència de l'AVIC l'any 1999. En l'assemblea ordinària de juny de 2001 es van manifestar tensions a l'entitat. La secretària de la junta, Cristina Acero, va dimitir i els comptes no foren aprovats. Tot i això, no es va presentar cap alternativa a la junta existent i fou ratificada: Adela Losa com a presidenta, acompanyada per Josep Escuder, Jaume Blanch, Miquel Bertran i Fátima Gomes.⁷ Va caldre nomenar dos revisors de comptes, i aquests es van aprovar finalment en una assemblea extraordinària a l'octubre.

Aquest conflicte intern de l'AVIC es va agreujar durant el període que va del 2003 fins el 2006 i també va afectar a la seva relació amb l'altra gran entitat del barri, la Comissió de Festes. Presidia la junta de la Comissió de Festes escollida el febrer de 2002 en Llibert Canton, al que acompanyaven Juan Antonio Gómez, Casimiro Bartí, Xavier Sicília, Carles Albentosa, Juan Macías, Luis Morales, Francisco Peña, Montserrat García i Cristina Acero.⁸

Totes les tensions van arribar al punt àlgid al voltant del tema del cobriment de la Granvia. En una primera reunió entre les institucions i l'AVIC es va presentar un projecte on es preveia el cobriment de la Granvia fins el carrer Amadeu Torner, que era el compro-

7. *El Griu*, núm. 24, juliol 2002, pàg. 2.

8. Id. nota anterior, pàg. 6.

mís signat anteriorment. Tanmateix, a començaments de 2003 es va rectificar la proposta, argumentant dues raons. La primera, que el túnel resultant seria massa llarg i exigiria unes normes de seguretat als costats que no era possible fer-lo, perquè hi havia el túnel del Carrilet i els fonaments dels blocs de Granvia Sud. La segona raó era que per sota del túnel passaven les canalitzacions d'aigua de Santa Eulàlia i no es podia fer prou profund.

A partir d'aquell moment l'AVIC va engegar el sistema de mobilització que tants èxits li havia proporcionat en el passat: va convocar assemblees, van començar a recollir diners per contractar un arquitecte per presentar un projecte alternatiu, Francesc Arola, i un advocat per aturar les obres per la via judicial, l'especialista en dret urbanístic Eduard Moreno, que, en veure que no hi havia unanimitat per part de tota la massa social de l'AVIC, va rebutjar el cas.

Perquè, efectivament, en el procés de mobilització contra aquest nou projecte, es va trencar la unitat que havia mostrat el barri fins aleshores. El segon recapte de diners per mantenir el recurs judicial ja no fou acceptat per una bona part de la massa social. I com que algunes de les persones que eren a la junta de la Comissió de Festes s'havien mostrat contràries a la gestió de la junta de l'AVIC, això va evolucionar cap a un enfrontament entre les dues entitats. Paral·lelament es van produir problemes amb l'ús del local que compartien. Ara és difícil de concretar si

la convivència al local va ser el factor que va iniciar el conflicte, si només el va empitjorar o si tan sols fou un símptoma de l'enfrontament.

—“Es van iniciar una sèrie d'accions per part de l'Associació de Veïns per aconseguir que es cobris aquest tros de la Granvia que no es cobria, perquè sabíem que seria un problema, i efectivament és un problema, de contaminació acústica i ambiental terrible. Es va dir per part de l'Associació de Veïns que hi havia hagut alguns veïns que havien anat a l'Ajuntament, que d'alguna manera els havia convençut de que no hi havia alternativa a la proposta de l'Ajuntament, que era la bona i la que s'havia de fer. I es parlava d'alguns membres de la Comissió de Festes. Això no es va demostrar mai, però l'acusació va existir, i a partir d'aquí els enfrontaments van ser bestials.”

—“Hi va haver un enfrontament molt fort entre l'Associació de Veïns i la Comissió de Festes, perquè es compartia el local, i aquest compartir el local els va causar problemes a l'hora de decidir ocupacions, dates. I va arribar un moment que l'enfrontament directe era continu i això provocava que cada vegada que hi havia una reunió o una assemblea saltessin “xispes”.

— Va arribar un moment en que la comunicació entre les dues entitats es feia a través de carta. A l'Ajuntament estaven de les dues entitats fins el gorro perquè

les baralles eren... Aquest enfrontament va anar transcendent al barri. Hi va haver un abandonament general de la gent. En una reunió posterior amb en Corbacho ens va arribar a dir que va anar d'un pel que no ens fotés a tots al carrer i posés aquí un casal d'avis."

El trencament era definitiu el 2005. En l'assemblea ordinària de maig de 2006 tocava renovar la junta. Un grup de socis que no en formaven part es van presentar i van ser escollits per majoria (57 vots de 81).

—“Tot aquest malestar general va propiciar que en la següent assemblea es presentés una nova junta i la gent majoritàriament la va votar.

— Un grup de gent vam dir, això no pot continuar, anem a intentar fer una alternativa.”

La nova junta era encapçalada per Paco del Río, nou president, i era formada per Cristina Acero, Carlos Albentosa, Esther Boyer, Bartomeu Fité, Vicenç Herrera, Ascensión Muñoz i Jaume Sánchez.

5. Les activitats de l'AVIC

L'AVIC va mantenir les activitats socials (tallers, sortides, festes, etc) fins i tot en els moments de màxim enfrontament. A partir de 2006 es van poder fer amb menys tensió i es va ampliar l'oferta. Per fer visible la nova entesa entre entitats, el setembre es va fer una

festa coorganitzada per AVIC, Comissió de festes i Club de Petanca (del que parlarem tot seguit), la Festa dels Veïns, que va continuar els anys següents.

El 2011, la junta estava formada per Paco del Río, Bartomeu Fité, Jaume Sánchez, Cristina Acero, Lorenzo Soriano, Pepe del Río, Nieves Croce i Francesc Prous. L'any 2013 la presidència passa a Bartomeu Fité i la resta de la junta la formen Carlos Lázaro, Francesc Prous, Pepe del Río, Cristina Acero, Lorenzo Soriano, Irene Lorenzo i Nieves Croce.

Una qüestió urbanística plantejada l'any 2007 va ser l'arranjament de la cantonada més a l'est del barri (cruïlla d'Escultura i Arquitectura), arran de la construcció del darrer bloc. El mecanisme continuava sent la discussió dels projectes en assemblea i l'aprovació final d'una proposta que era portada a l'Ajuntament, que l'acceptava. L'AVIC continuava sent l'interlocutor del veïnat amb el consistori.

L'any 2007 va esclatar un altre problema. Al començament de l'any, l'empresa concessionària de l'aparcament de la Plaça dels Veïns, amb la perspectiva dels negocis que podia fer amb la inauguració de la Ciutat de la Justícia, va enviar una carta als abonats comunicant-los que la seva plaça deixava de ser fixa.

Les persones afectades es van dirigir a l'AVIC, que va coordinar la resposta. Després de negociacions amb la intermediació de la Oficina Municipal d'Informació al Consumidor, no va

*Festa Major de 2007.
Font: Fons AVIC.*

quedar més remei que interposar una demanda al jutjat. Un any més tard, la sentència els va donar la raó, i les places tornaren a ser fixes.

Paral·lelament, les obres de la Granvia i la Plaça Europa continuaven fins i tot després d'una precipitada inauguració, l'abril de 2007, un mes abans de les eleccions municipals. Calia fiscalitzar-ne el desenvolupament pel que afectava al perímetre del barri.

L'equip de govern municipal, encapçalat per l'alcaldesa Nuria Marín i la regidora del dis-

tricta Ma Ángeles Sariñena, va proposar l'abril de 2008 un pla de reforma integral del barri. Les propostes municipals foren exposades i debatudes en assemblees.

La gran quantitat d'obres al voltant del barri va generar una situació que podem qualificar de sorprenent. L'AVIC, després de tractar el tema en diverses assemblees, va demanar que les places d'aparcament al carrer del barri fossin de pagament. Davant el previsible allau de cotxes atrets per la Ciutat de la Justícia, el centre comercial, etc. es va fer una

•• Alguns dels 105 usuaris del parking Justicia, a l'Hospitalet

REIVINDICACIÓ POPULAR AL BARRI DE GRAN VIA SUD

Veïns de l'Hospitalet guanyen la partida a un pàrquing

El conflicte de les places de l'aparcament va merèixer l'atenció de la premsa.

Font: El Periódico, 2 de juny de 2008.

136

proposta de places verdes (per a residents), finalment instal·lades l'any 2011.

— “Començàvem a veure que els veïns teníem uns problemes d'aparcament terribles.

— El normal és que sigui l'Ajuntament el que t'imposi el pagar.

— Va ser la primera zona verda de l'Hospitalet, va ser aquí i perquè la vam demanar nosaltres.”

Les diferents fases del pla integral han anat solucionant els principals problemes urbanístics, i han imposat la “prioritat invertida” als carrers interiors del barri, amb la qual els automòbils han cedit el protagonisme als via-

nants. Amb aquesta mesura, s'ha reforçat el caràcter de superilla del barri, el que representa un avantatge extraordinari per a les persones que hi resideixen. L'AVIC continua sent l'interlocutor del barri, però ha perdut el caràcter proactiu de dècades anteriors. Potser perquè ara ja no cal proposar grans alternatives, si més no al barri.

L'any 2011, es van haver d'afrontar alguns problemes: el petit incendi al local al gener, la retallada de les subvencions i les baralles entre bandes juvenils que aprofitaven el caràcter fronterer del barri per alliberar-se de l'acció de les guàrdies urbanes respectives. Es van haver de fer reunions amb les policies locals de Barcelona i l'Hospitalet i amb mossos d'esquadra.

L'entitat ha continuat funcionant amb les activitats més purament veïnals (intervenció en els temes públics i les institucions) i més socials (xerrades, excursions, festes...). La revista *El Griu* ha continuat apareixent periòdicament. Com fa més de quaranta anys, continua sent el principal referent del barri. Però hi ha un gran problema. El grup de persones que tira endavant l'entitat és el mateix des de fa molts anys, i es nodreix del segment dels habitants dels primers cinc blocs. Les vegades que s'ha proposat la renovació de la junta, que té una mitjana d'edat elevada, ha estat molt difícil trobar persones que s'hi impliquin. És un problema comú a d'altres entitats i la preocupació és important.

*Activitat infantil organitzada per l'AVIC, any 2010.
Font: Fons AVIC.*

6. El Club de petanca

Des de la dècada de 1980 existia un grup de persones al barri que practicaven aquest esport de forma informal o en d'altres clubs. Fins i tot, al voltant de 1990 ja s'havien habilitat un parell de pistes al límit inferior de la Plaça dels Veïns. Allà s'hi feien les partides i fins i tot algunes costellades, aprofitant que era el límit del barri i pel darrere no estava urbanitzat. La construcció del bloc del Carrer de l'Arquitectura 20-32 a fi-

nals de la dècada de 1990 va ocupar aquell espai, i les pistes es van haver de fer a tocar del bloc nou.

El 2006, aquest grup pren la decisió de crear un Club de Petanca del barri, amb la presidència de Toni López. Es van dirigir a l'AVIC per demanar la col·laboració i es constitueixen com a entitat. Però de seguida tenen necessitat de noves instal·lacions, tant per la quantitat de practicants com pels requeriments de les competicions.

*Les pistes de petanca al seu emplaçament anterior, a la Plaça dels Veïns, l'any 2011.
Font: Fons AVIC.*

L'espai escollit, dels molt pocs que quedaven al barri, fou un terreny a tocar de la sortida de l'aparcament del Gran Via 2. El projecte fou aprovat l'any 2009 però va quedar aparcad per la manca d'un local proper a les noves pistes. El local social del barri, on tenien la seu, era una mica lluny i van demanar la concessió d'un espai propi i proper a les pistes: un petit local municipal buit que hi havia a prop, l'ús del qual els fou concedit el 2013. Aleshores es va executar el projecte de les noves pistes.

Paral·lelament havia sorgit un conflicte perquè un grup de veïns del bloc més proper a les noves pistes es van oposar a la nova ubi-

cació. Val a dir que aquesta mena de conflictes són força habituals en els barris densament poblats i amb tot el sòl urbanitzat, com els de l'Hospitalet. Qualsevol nou ús afecta, i potser desagrada, als residents anteriors.

El tema fou debatut en una assemblea extraordinària de veïns i veïnes convocada per l'AVIC, i la proposta municipal i del Club de Petanca va ser aprovada de forma molt majoritària. El tema va arribar al Ple Municipal l'any 2015 i es va acordar fer un reunió d'arbitratge entre Club de Petanca i AVIC per una banda i el grup contrari per l'altra. Els serveis

tècnics municipals es van reafirmar en el projecte inicial, que és el que s'ha executat. El petit grup contrari ha continuat manifestant les seves queixes de forma pública fins ara.

El Club de Petanca té més de 250 socis i sòcies, incloent-hi persones que no són del barri. El seu president actual és Juan Macías. A més de les competicions oficials, organitza tornejos més lúdics en els que hi participa tota la massa social, es fan trobades anuals, i competicions populars durant la Festa Major en les que participa una gran part del veïnat, inclosos veïns i veïnes que no estan associats. És a dir, a més d'un club esportiu és una entitat on es desenvolupen relacions socials.

7. El grup de teatre

Una de les peticions de l'AVIC en relació al local social era que havia de tenir una sala gran que permetés fer actes públics, i especialment representacions teatrals. A les festes nadalenques de l'any 2000 ja es va convidar un grup teatral amateur i l'activitat va tenir una gran acollida.

Anys enrere, al si de l'AVIC ja s'havia produït un primer intent de crear un grup de teatre i poesia, impulsat per l'Andreu Trias. Trias, un dels puntals de la cultura del Barri del Centre durant dècades, especialment des del Centre Catòlic, havia entrat en contacte amb l'entitat arran de la promoció del sardanisme. Aquest conat va estroncar-se amb la mort de l'Andreu Trias, l'any 1996.

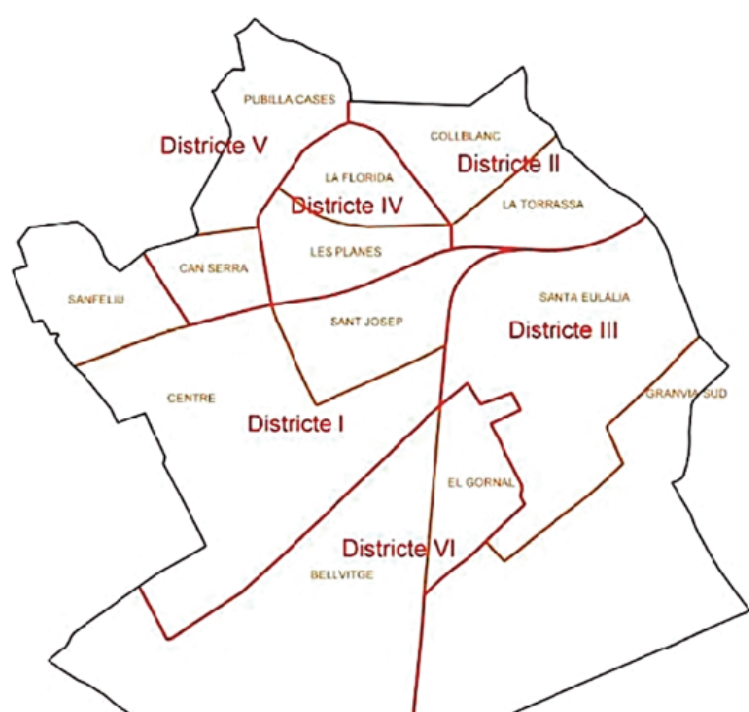
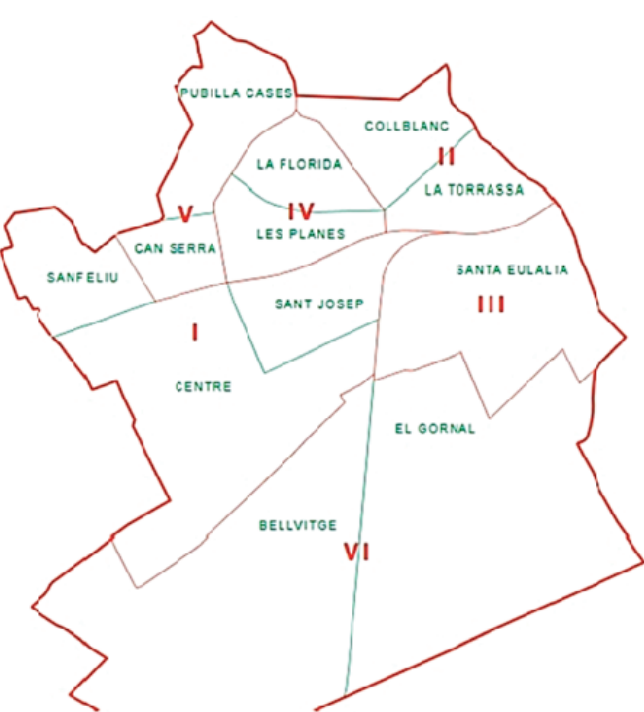
L'any 2006, per iniciativa del nou president de l'AVIC, es va crear un grup de teatre. Paco del Rio, que practicava aquesta activitat des de feia anys, va impulsar que l'associació fes una crida al veïnat. Amb el complement d'algunes persones de fora del barri, entre els que hi era el director, Alfonso García, va néixer "La Klaka". Des d'aleshores han muntat un o dos espectacles anuals, que representen al barri, però també a d'altres barris de la ciutat i sales de Barcelona.

Entre els títols que han portat a l'escena trobem *La extraña pareja*, *Balada de los tres inocentes*, *Sangre gorda*, *Sí quiero... o no*, *Las mariposas son libres*, *El veredicto* (versió de *Doce hombres sin piedad*), *Políticamente incorrecto*, *La herida del tiempo*, etc. En el seu repertori hi dominen les comèdies, com és habitual en els grups d'aficionats a les quals preval la motivació lúdica, però no han dubtat a afrontar textos dramàtics amb temes socialment compromesos.

—“La meitat dels membres no són del barri, però hi han estat ben acollits. Aquí munten les obres, i després les representen aquí, a l'Hospitalet o d'altres llocs.”

8. La creació del barri “oficial” de Granvia Sud

Granvia Sud va néixer com “ciutat residencial”, segons deia la publicitat. Es tractava

*Districtes i barris de l'Hospitalet, l'any 2000 i en l'actualitat.
Font: Anuari estadístic de la ciutat. L'Hospitalet, 2000 i 2016.*

140

d'un polígon d'habitatges com molts dels que s'estaven fent a l'àrea metropolitana de Barcelona. I com la resta de polígons, va desenvolupar una forta consciència de barri: persones semblants vivint en un entorn idèntic, amb els mateixos problemes, que desenvolupen dinàmiques socials comunitàries intenses, etc.

La diferència entre Granvia Sud i els grans polígons com Can Serra, Bellvitge o Sant Ildefons eren les seves dimensions; era massa petit per ser reconegut com un barri diferenciat. Llavors, en fer la divisió administrativa de l'Hospitalet, fou inclòs dins de Santa Eulàlia, com d'altres petits polígons (Gran Via Center, Santa Eulàlia 2, etc.). Santa Eulàlia era l'únic districte, el número III, que només tenia, teòricament, un barri.

La consolidació de nuclis habitatges al sud de l'Avinguda de la Granvia arran de les recents operacions immobiliàries va portar a l'Ajuntament a fer canvis en el mapa administratiu de la ciutat. El gener de l'any 2013 es va modificar el districte III. Se l'hi va incorporar una bona part de la Marina, que abans era del districte VI. La reivindicació de l'AVIC va donar els seus fruits i el desembre d'aquell any es va dividir aquest gran districte en dues parts, dos barris. Al nord va quedar Santa Eulàlia i la part més meridional fou batejada com Granvia Sud. De fet, també es va canviar el nom al districte pel de Santa Eulàlia-Granvia Sud.⁹

Foren els primers reconeixements oficials de l'existència d'un barri anomenat Granvia Sud,

9. <http://www.l-h.cat/gdocs/d2320615.pdf>

però no es correspon amb una extensió que els habitants de la realitat urbana i social que hem descrit en aquestes pàgines senten com el seu barri. Podria ser objecte de debat si els edificis construïts per a les persones procedents de Can Pi en formen part. La Fira, les instal·lacions ferroviàries etc. inclosos en el nou districte són realitats totalment alienes al barri. Oficialment, Granvia Sud té 2 km²,

mentre que el barri tradicional amb prou feines arriba al 0'10 km².

Tanmateix, aquests acords oficials han estat percebuts com un gran èxit, com el reconeixement definitiu de l'existència d'un barri, que durant molt de temps es va sentir aïllat i oblidat, al que se li negava fins i tot el seu nom.

Granvia Sud vist des del solar on era la caserna de Lepant i on es comença a construir la Ciutat de la Justícia, l'any 2004.

Font: Fons CELH

